

Kur'ân-ı Kerîm penceresinden kâinat

Zeynep Hanım: “Yâsîn Sûresi'nin 40. âyetinde güneşin aya erişemeyeceği, gecenin de gündüzü geçemeyeceği, her birisinin bir yörünge üzerinde yürüdükleri beyan edilir. Başka âyetlerde de gece ile gündüzün birbirini tâkip ettikleri belirtilir. Bu âyetlerle kutuplardaki altı ay gece ve altı ay gündüz olma durumunu nasıl izah edeceğiz?”

Kur'ân varlıklardan kendi değerleri için değil, Yaraticıları adına bahseder. Yani Kur'ân'ın varlıklara bakış açısında tek cihanşümül değer, Allah'ın onları dilediği gibi yaratmış olmasıdır. Her şey Allah'ın sonsuz ilmini, irâdesini, kudretini, hâkimiyetini, hikmetini, hilkatini, tedbir ve tedvîrini, yani yöneticiliğini gösterir. Kur'ân varlıklara kendi adlarına ve kendi hesaplarına bakmaz. Çünkü kendi adlarına varlıklar birer isimden, resimden ve infialden; yani yapılan birer eserden ibârettirler. Yapılan eserler de zorunlu olarak “Yapan”ı gösterirler.

Eşsiz bir san'at eseri olan kâinâtın müzeyyen, yani tezyin edilmiş bir Kur'ân olduğunu beyan eden Bedüzzaman Hazretleri, Kur'ân-ı Hakîm'in ise büyük kâinât Kur'ân'ının en yüksek bir müfessîri ve en belîğ bir tercümânı olduğunu kaydeder. Bedüzzaman Hazretlerine göre Kur'ân-ı Hakîm şu kâinât sayfalarında ve zamanların yapraklarında kudret kalemiyle yazılan tekvînî âyetleri, yani oluşum âyetlerini cinlere ve insanlara ders vermektedir. Kur'ân, her biri birer mânidar harf olan varlıklara mânâ-yı harfî nazarıyla bakar. Yani onlara Yaraticıları adına bakar ve öyle de bakılmasını önerir. Bu bakışta, “Ne güzel yapılmış ve ne güzel bir sûrette Sâni'in cemâline delâlet ediyor” ölçüsü hâkimdir.

On İkinci Söz'de, meşhur ve sanatkâr bir hâkimin yazdığı hârika bir Kur'ân'dan temsil getirilir. Şöyle ki, hâkim her âyet için, işâret ettiği mânâyâ göre farklı mücevherler, farklı renkler, kıymettâr cevherler kullanır. Farklı hakîkatleri, farklı cevherlerle ve farklı renklerle yazar. Öyle süsleyip nakış nakış işler ki, okumayı bilen bilmeyen herkes temâşâsından hayran kalırlar. Bilhassa ehl-i hakîkat mânâlarla mücevherlerin ve tezyinâtın uyumu karşısında mest olurlar.

Sonra o hâkim, yazdığı bu eşsiz Kur'ân'ı bir ecnebî filozofa, bir de Müslüman âlime vererek her birisine bu hârika kitap hakkında birer eser yazmalarını emreder. En güzel esere mükâfât vereceğini taahhüt eder.

Ecnebî filozof yazdığı eserde yazıların renklerinden, renklerin mücevherlere uyumundan, mücevherlerin güzelliğinden, cevherlerin kıymetinden, ayar değerinden ve özelliklerinden, harflerin nakışlarından, mürekkebin kalitesinden, kitabın yazılarının hârika oluşundan bahseder.

Âlim ise, kitabın tezyînâtıyla, harflerin geçici nakışlarıyla pek meşgul olmaz. Sadece âyetlerin mânâlarıyla uyumlu mücevherler kullanıldığını takdir eder. Fakat âyetlerin mânâlarını yüksek bir anlayış ve kavrayışla okur, anlar ve tefsir eder.

Her ikisi de yazdıkları eseri hâkime sunarlar. Hâkim, yazıların nakışlarıyla ilgilenen, fakat mânâlarına inmeyen filozofun eserini iâde eder. Fakat âyetlerin mânâlarını derinliğine tefsir eden eser sahibini ödüllendirir.

Bu temsilin yorumunu Bedüzzaman Hazretleri şöyle yapar: O süslü Kur'ân, bu eşsiz san'atlarla yaratılmış kâinâttır. O hâkim, Hakîm-i Ezelî olan Allah'tır. O adamlardan birisi, tabiata ve kâinâta sırf nakışları, maddenin özellikleri, güzellikleri ve süslü yapıları için bakan felsefecilerdir. Diğeri ise, kâinâta Yaradan hesabına bakan, kâinâta var olan her şeyin ifâde ettiği derin mânâyı anlayan, ifâde eden ve ders veren, kâinâtın gizli yaratılış sırlarını çözen, tabiattan ve varlıklardan hareketle Yaradan'ın eşsiz yaratıcılığını, irâdesini, ilmini, hikmetini, kudretini gören ve gösteren Kur'ân'dır.¹

Kur'ân bizi kâinâtı okumaya davet etmektedir. Kur'ân'ın kâinâttan, dünyadan, tabiattan, güneş ve ayın hareketlerinden, insanlar ve cinlerin yaratılışlarından, gece ve gündüzden, hayvanların varlık sebeplerinden, bitkilerin nimet değerinden bahsedışı bütün bunlarda Allah'ın varlığına, birliğine deliller olduğu için, âhiret hayatına ve diğer îman esaslarına açılan muhtelif kapılar ve pencereler bulunduğu içindir.

Binâenaleyh, Kur'ân'ın penceresinden kâinâta baktığımızda ister gece ve gündüz ölçüsü yirmi dört saatten ibâret olan sıcak bölgeleri, ister altı ay gece, altı ay gündüz olan kutup bölgelerini değerlendirelim; hepsinde Allah'ın eşsiz gücünü, sonsuz kudretini, sınırsız ilmini ve hadsiz irâdesini görmekte gecikmeyiz. Gerisi sadece ayrıntı olur. Cenâb-ı Hak dilerse geceyi ve gündüzü yirmi dört saatte sınırlar, dilerse daha farklı saatlerde tanzim eder. Nitekim dünya dışındaki her bir gezegende gece ile gündüz ölçüsü ve zaman ölçüsü tamamen farklıdır. Hepsi de o sonsuz irâdenin ve

kudretin eseri olduklarını kâinâta ilan etmektedirler.

Dipnot:

1- Sözlür, s. 121.